

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНА ФОРМА ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ВНЗ

Лілік О. О.

У статті досліджується прес-конференція як організаційна форма вивчення української літератури у ВНЗ, аналізується методика підготовки і проведення прес-конференції.

Ключові слова: прес-конференція, інтелектуальний роман, екзистенціальні мотиви.

В статье исследуется пресс-конференция как организационная форма изучения украинской литературы в вузах, анализируется методика подготовки и проведения пресс-конференции.

Ключевые слова: пресс-конференция, интеллектуальный роман, экзистенциальные мотивы.

The author of the article explores press-conference as an organizational form of studying Ukrainian literature in higher school and analyzes methods of setting up and conducting a press-conference.

Key words: press-conference, intellectual novel, existential motifs.

Останнім часом особливо актуальною є проблема пошуку нових методичних технологій у сучасній середній і вищій школі. В умовах корінних змін у системі вищої освіти постає необхідність урізноманітнення організаційних форм, методів і прийомів навчання, пошуку інноваційних форм і видів навчальної діяльності, які б сприяли активізації розумової активності студентів, забезпеченню необхідного психологічного клімату.

Пропонуємо урізноманітнити вивчення курс української літератури ввівши таку форму навчання, як прес-конференцію. Така форма навчання може використовуватись як різновид практичного заняття, для перевірки самостійної роботи студентів, або для презентації індивідуальних науково-дослідницьких проєктів. **Метою статті** є аналіз алгоритму підготовки і проведення прес-конференції в системі підготовки студентів-філологів.

Згідно із загальноприйнятою точкою зору, прес-конференція – це зустріч журналістів з представниками державних установ, суспільно-політичних організацій, комерційних структур, що має на меті надати ЗМІ фактографічну чи проблемну інформацію, яка презентує проєкт (товар).

Метою прес-конференції як форми навчання є виявлення вмінь студентів представляти результати власних досліджень, висловлювати і відстоювати власну точку зору, формулювати запитання і відповіді на них, вести дискусію, робити висновки й узагальнення, проводити інтерв'ювання.

Прес-конференція передбачає авторитетність джерела інформації, одержання інформації "з перших рук", можливість перевірки відомостей і уточнення незрозумілих аспектів за допомогою системи запитань. У світі бізнесу на прес-конференцію запрошують журналістів провідних видань, щоб викласти їм версію розвитку подій. На прес-конференцію з української літератури пропонуємо запросити спеціаліста з тієї чи іншої наукової проблеми: літературознавця, письменника, журналіста, працівника бібліотеки чи музею.

Так, студенти III курсу у процесі вивчення курсу історії української літератури XX століття аналізують роман-диалогію "Листя землі" Володимира Дрозда. Пропонуємо провести це заняття у формі прес-конференції з автором науково-дослідницької роботи, яка здобула I місце на обласному конкурсі МАН Мельниченка Дмитра, який зараз навчається на III курсі філологічного факультету Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

У процесі проведення прес-конференції фахівці радять дотримуватись такої схеми: збір учасників; вступне слово ведучого; виступ учасників з викладом своєї позиції щодо теми прес-конференції; запитання представників ЗМІ та спеціалістів. Регламент заходу передбачає, що менша його частина припадає на виступ організаторів, а більша – на запитання і відповіді.

Для проведення прес-конференції необхідний ведучий, який координуватиме питання і стежитиме, щоб були проаналізовані всі ключові теми. Проводити прес-конференцію з української літератури може викладач, або ж хтось зі студентів після попередньої підготовки. Варто подбати про наочність і візуальне представлення інформації: підготувати мультимедійну презентацію, роздаткові матеріали для учасників прес-конференції (прес-реліз, інформаційний листок, буклети).

Метою нашої прес-конференції було поглиблення і систематизація знань студентів про творчість митців-шістдесятників загалом і Володимира Дрозда зокрема, дослідження екзистенціальних мотивів у другому томі роману "Листя землі"; формування вміння аналізу філософського підтексту і символіки твору, висловлення власної точки зору щодо поставленого запитання, уміння робити висновки і узагальнення; сприяння самовираженню учнів, активізації розумових і психічних процесів, виховання інтересу до творчості письменників Чернігівщини.

Для презентації своїх напрацювань дослідник запропонував учням буклет з основною інформацією про письменника і його твір, а також карту краю. У доповіді студент більш детально зупинився на таких основних аспектах: шістдесятництво як форма бунту проти радянської тоталітарної системи; умови формування екзистенціальних ідей у творчості шістдесятників [10]; історія появи роману "Листя земля" В. Дрозда [6]; жанрово-стильові особливості твору, специфіка його структури й образної системи [5].

Наводимо орієнтовні запитання студентів:

- З чим Ви пов'язуєте наявність екзистенціальних мотивів у творі В. Дрозда?
- Охарактеризуйте спектр проблем, які порушує у романі "Листя землі" В. Дрозд?
- Як у творі розв'язується проблема "життя-смерті"? Що, на Вашу думку, стримало одного з героїв роману Митра від самогубства?
- Чи відрізняються народні погляди на життя і смерть від більшовицьких?
- Проаналізуйте думки письменника про внутрішню сутність людини. Чи варто ототожнювати екзистенцію людини з її душою? Як відбувається формування душі?
- Яке ставлення героїв твору до Бога? Сформулюйте релігійну концепцію В. Дрозда.
- Сформулюйте концепцію світів і теорію кліток за романом.
- Як ви розумієте назву твору?

Прес-конференція може бути презентацією дослідницького проекту, над яким працювала група студентів, або звітом про роботу пошукової проблемної групи. Так, наприклад, магістранти філологічного факультету у процесі вивчення курсу "Художні системи в українській літературі ХХ століття" досліджували екзистенціальні мотиви в українському інтелектуальному романі на прикладі творів В. Домонтовича "Доктор Серафікус" і М. Могілянського "Честь". Презентація результатів дослідження відбувалась таким чином: один зі студентів розповідав про інтелектуальний роман як художньо-естетичний феномен і про екзистенціальну філософічність українського інтелектуального роману. Два інших студенти готували повідомлення про ознаки інтелектуального роману у кожному із зазначених творів. Перед заняттям було проведено консультацію зі студентами, викладач запропонував список рекомендованої літератури для підготовки [1; 2; 7; 9; 11].

Під час аналізу твору М. Могілянського "Честь" доповідач розповідав про головного героя твору Дмитра Андрійовича Каліна як виразника авторської філософської концепції; про два аспекти буття головного героя (реальний світ і "глибинно-особистісне існування людини"); про концепт "честь" у творі; про категорію самотності; про жіночі образи твору (Ірму Юрїївну Ляліну й Інну Сергїївну Падалку); про проблему "життя-смерті" [8].

Студенти ставили такі запитання:

- Чи підтверджує головний герой власною поведінкою своє життєве кредо: "Іншим не ставлю більших вимог, ніж самому собі"?
- Н. Шумило вважає, що М. Могілянський у своєму творі розвиває концепцію "чесності з собою" В. Винниченка [11, с. 87]. Чи згодні ви з цим твердженням? В яких випадках головний герой керується цим принципом?
 - У яких значеннях вживає М. Могілянський поняття "честь"?
 - Чи є, на Вашу думку, професійна честь складовою частиною честі людини?
 - Чи згодні ви з твердженням письменника, що честь є не лише основою людської особистості, а й підвалиною гідного національного життя [8, с. 107]?
 - Чи згодні ви з твердженням, висловленим письменником у творі, що статеві стосунки не сприяють подоланню самотності, а лише поглиблюють прірву між чоловіком і жінкою [8, с. 120]?
 - Як намагаються герої твору подолати власну самотність?
 - Прокоментуйте слова Каліна: "Коли не можна гордо жити, треба гордо вмерти" [8, с. 140].

Під час аналізу роману В. Домонтовича "Доктор Серафікус" студенти-дослідники звертали увагу на такі аспекти: головні образи твору (професор Комаха, Корвин, Вер Ельснер), їхні погляди на проблему кохання і стосунків чоловіка і жінки; на основний конфлікт твору: "Кохання – це сексуальний потяг і пристрасть чи інтелектуальне почуття?"; на експерименти з коханням головних героїв; на самотність як ознаку людського існування; на абсурдність буття головних героїв.

Студенти ставили такі запитання:

- Чи вважаєте ви життя професора Комахи і Вер Ельснер абсурдним?
- Чим, на Вашу думку, приваблює професора Комаху дружба з Ірцею? Чому світ маленької дівчинки набагато цікавіший, ніж дорослий світ Комахи?
- Яка форма самотності, на Вашу думку, більш небезпечна: зовнішня чи внутрішня?
- З чим пов'язана самотність людини у ХХ ст.? Чи можемо ми стверджувати, що кожен із нас насправді завжди самотній?
 - Чи можна вважати Вер Ельснер новим типом жінки, людиною ХХ ст.? Проти чого вона бунтує? Чи можемо ми стверджувати, що Вер сама формує себе як особистість?
 - Чому Вер не заводить роман з Корвиним? Що приваблює її в Комасі?
 - Чи дотримується вона своєї власної концепції?
 - Чи погоджуєтесь ви з думкою, висловленою у творі: "... кохання приходить у болі й через біль"?

Література

1. Агеєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича / В. Агеєва. – К. : Факт, 2006. – 432 с. – (Сер. "Висока полиця").
2. Бондаренко Ю. Національна парадигма українського екзистенціалізму / Ю. Бондаренко // Слово і час. – 2003. – № 6. – С. 64–69.

3. Дашко Н. Концепція життя в романі Володимира Дрозда "Листя землі" / Н. Дашко // Слово і час. – 2008. – № 1. – С. 18–24.
 4. Домонтович В. Доктор Серафікус. Без ґрунту. Романи / В. Домонтович. – К. : Критика, 1999. – 379 с.
 5. Дрозд В. Г. Листя землі : роман / В. Дрозд. – К., 1992. – 559 с.
 6. Жулинський М. Жорстока мудрість життя... / М. Жулинський // Дрозд В. Листя землі: Нові книги роману / післям. М. Жулинського. – К., 2003. – С. 497–513.
 7. Куриленко І. А. Екзистенціалістська модель українського інтелектуального роману 20-х років ХХ ст. : дис. канд. філол. наук : спец. 10.01.01 – українська література / І. А. Куриленко ; Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – 203 с.
 8. Могилянський М. Честь / М. Могилянський // Вітчизна. – 1990. – № 1. – С. 92–148.
 9. Пахаренко В. Биття об стіну буття. Екзистенціалізм: спроба найзагальнішого огляду / В. Пахаренко // Українська мова та література. – 2006. – Ч. 32. – С. 3–16.
 10. Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту / О. Пахльовська // Сучасність. – 2000. – № 4. – С. 70.
- Шумило Н. "Життя людське – храм, а не морг" / Н. Шумило // Вітчизна. – 1990. – № 1. – С. 86–91.